

Dlaczego Jan Paweł II nadał w 1982 r. Opus Dei status prałatury personalnej?

17 pytań do...

Ks. prał. Carlos José Errázuriz¹ profesora Prawa Kanonicznego na Papieskim Uniwersytecie Św. Krzyża w Rzymie.

1. Czym jest prałatura personalna?

Prałatura personalna to część Kościoła Katolickiego posiadającą strukturę hierarchiczną, czyli konkretna grupa wiernych, z Prałatem na czele jako zasada jedności, oraz kapłanów i diakonów, którzy z nim współpracują. Specyfika prałatur personalnych polega na tym, że uczestniczy w zadaniach ewangelizacyjnych Kościoła w **sposób komplementarny do tego jak to czynią diecezje**, do których należą wierni będących członkami prałatury personalnej.

Z potrzeb duchowych wiernych mogą wynikać różne cele duszpasterskie prałatur personalnych. Można by pomyśleć o prałaturze w celu większego zaangażowania wiernych imigrantów w życie Kościoła z kapłanami przygotowanymi do zaradzenia ich szczególnym potrzebom; lub też, jak w przypadku prałatury Opus Dei, może się zdarzyć, że z daru Boga (charyzmatu) rodzi się w Kościele pewna rzeczywistość, która ze swej istoty posiada cechy charakterystyczne dla prałatury personalnej.

2. Jak powstaje prałatura personalna?

Prałatury powstają w samym Kościele. **Papieża podejmuje decyzję o stworzeniu (erygowaniu) prałatury**, po konsultacji z zainteresowanymi Konferencjami Episkopatu, w celu skuteczniejszego duszpasterstwa. Oczywiście ta decyzja oznacza, że muszą zaistnieć elementy konstytutywne prałatury: wspólnota wiernych, której przewodniczy Prałat, kler, który pomaga mu w spełnianiu zadań duszpasterskich oraz szczególna kościelna potrzeba.

3. Od kiedy w Kościele istnieją prałatury personalne?

Chociaż istniały wcześniej podobne struktury hierarchiczne o jurysdykcji personalnej nie terytorialnej jak np. wikariaty polowe, to figura prałatur personalnych jest owocem impulsu apostolskiego Soboru Watykańskiego II, który został potem zapisany w obecnym Kodeksie Prawa Kanonicznego. Pierwszą erygowaną prałaturą była prałatura Opus Dei, na mocy Konstytucji Apostolskiej „Ut sit” Jana Pawła II, z **28 listopada 1982 r.**

4. Ile prałatur personalnych istnieje obecnie? Dlaczego nie ma ich więcej?

Obecnie istnieje jedynie **jedna prałatura personalna - Opus Dei**. Brak erygowania do tej pory innych prałatur można wyjaśnić nowością tej figury prawnej, która powinny oferować gwarancję solidności kościelnej oraz współpracować harmonijnie z diecezjami, na terenie których działa. Istnieją również inne formy organizacji pracy duszpasterskiej, jak ordynariaty polowe, posiadające te same cechy, to znaczy włączenie się do nich ma charakter personalny, a ich praca uzupełnia pracę diecezji.

5. Jakie są podobieństwa i różnice między prałaturami personalnymi a diecezjami, zakonami i ruchami?

Należy mieć na uwadze, że wszystkie te formy uczestniczą w tym samym życiu Kościoła i są zbieżne z celem jego istnienia. Dlatego są wezwane do życia w jedności z Kościołem i do dbania o jak najlepsze relacje braterskie.

Zarówno prałatury personalne jak i diecezje są wspólnotami wiernych o naturze hierarchicznej. Diecezje są Kościołami partykularnymi i należą do nich wierni z określonego terytorium. Prałatury personalne istnieją wewnątrz jednej lub kilku diecezji, z którymi współpracują spełniając swą szczególną posługę kościelną, na zasadzie **komplementarności**.

Wewnątrz Kościoła wierni mogą tworzyć **stowarzyszenia**, które nie są wspólnotami o naturze hierarchicznej, jak prałatury czy diecezje, prowadzą działalność kościelną o różnych celach. Niektóre, jak dzieła pomocy, nie zakładają szczególnego powołania ich członków. Inne jednak wymagają osobistego powołania, który pozwala uczestniczyć w szczególnym charyzmacie. **Wspólnoty zakonne** gromadzą wiernych, którzy poruszeni takim charyzmatem dają przez swoje życie i działalność apostolską publiczne i oficjalne świadectwo radykalności Ewangelii.

¹ Urodzony w Chile w 1957. Jest także konsultorem Kongregacji Nauki Wiary, Kongregacji ds. Kultu Bożego i

Ruchy są organizacjami o charakterze stowarzyszeniowym zrodzone z charyzmatu. Ten charyzmat tworzy więzy braterskie i apostołskie. Może przynależeć do nich wielka różnorodność wiernych, szczególnie wiernych świeckich żyjących w świecie.

6. Czym było Opus Dei, zanim stało się pralaturą? Czym różni się statuty z 1950 r. od obecnych?

To, co dziś widzimy rozwinięte już w załączku było w Opus Dei od chwili założenia 2 października 1928 r. Od samego początku Opus Dei było żywą częścią Kościoła, złożoną z wiernych i z strukturą hierarchiczną wokół głowy, którą był założyciel, św. Josemaría Escrivá, kapłan. Oczywiście, że to nowe zjawisko o znaczeniu powszechnym musiało uzyskać uznanie Kościoła. Było też konieczne, aby Stolica Święta podjęła decyzję o erygowaniu go jako strukturę hierarchiczną. Był to długi proces, co zrozumiałe, gdy mowa o nowym zjawisku wewnątrz życia Kościoła.

Przed erygowaniem pralatury personalnej, która to forma prawna w pełni odpowiada jego rzeczywistości, Opus Dei zostało zaaprobowane jako instytut świecki, co pozwalało uznać, że wszyscy wierni, księża i świeccy, należeli do tej samej rzeczywistości kościelnej, oraz przyznawało pewną władzę księdzu, który stał na jej czele. Statuty z 1950 r. odzwierciedlały wiernie rzeczywistość Opus Dei, ale ponieważ musiały odpowiadać formie instytutów świeckich, zawierały elementy, które nie pasowały do świeckiego charyzmatu Opus Dei. Elementy te zniknęły ze statutów, które określają pralaturę.

7. Czy Opus Dei jako pralatura ma większą autonomię? Czy można mówić o Opus Dei jako o „kościelie wewnątrz Kościoła”?

Żadna część Kościoła nie tworzy „kościelie wewnątrz Kościoła”, wręcz przeciwnie: każda z części ożywia więzy komunii z całym Kościołem. Wierni Opus Dei są i czują się żywymi członkami Kościoła powszechnego i ich diecezji, w których życiu uczestniczą tak, jak pozostali wierni. Należy mieć również na uwadze, że ta pralatura, w przeciwieństwie do tego, co mogłoby dotyczyć innych, nie zajmuje się pewnymi aspektami opieki duszpasterskiej (chrztami, bierzmowaniem, ślubami, pogrzebami...), poświęca za to szczególną troskę formacji swoich wiernych i tych, którzy korzystają z jej apostołstwa (spotkania i rekolekcje, studiowanie nauk świętych, osobiste kierownictwo duchowe...).

Autonomia Opus Dei, przyznana mu dla wypełniania swojej misji kościelnej, będąca także częścią autonomii właściwej w różnym stopniu wszystkim wiernym i każdej rzeczywistości kościelnej, jest zawsze **autonomią w komunii** z Kościołem powszechnym i Biskupem Rzymu, a także z Kościołami partykularnymi i Biskupami diecezjalnymi. W tym znaczeniu Opus Dei jako pralatura cieszy się z autonomii właściwej struktur hierarchicznych Kościoła (jego głowa ma władzę biskupią). Ta autonomia różni się od autonomii właściwej bytom o charakterze stowarzyszeniowym.

8. Jaka jest misja pralatury Opus Dei? Co jest szczególnego w tej misji, czego nie byłoby w innych organizacjach Kościoła?

Misją pralatury Opus Dei pokrywa się z zbawczą misją całego Kościoła, jednak jest spełniana zgodnie ze swym specyficznym charyzmatem **uświęcania pracy zawodowej i całości życia codziennego oraz apostołowania w świecie**. Szczególne cechy tego charyzmatu i tej misji, jak dzieje się z każdym charyzmatem, wynikają z daru Boga, wpiერw powierzonym świętemu Josemarii jako założycielowi, potem jego duchowym dzieciom, a także wszystkim tym, którzy korzystają z niego. Fakt, że ten charyzmat dał początek pralaturze, nie jest wynikiem praktycznej decyzji, mniej lub bardziej arbitralnej, ale pochodzi od samej rzeczywistości tego charyzmatu, który zakłada wspólnotę wiernych ukształtowanej hierarchicznie.

9. Jak rządzi się pralatura Opus Dei? Kto nią kieruje?

Jak w każdej pralaturze, w Opus Dei władza powierzona jest pralatorowi oraz jego wikariuszom. Prałat i jego wikariusze przewodniczą radom na różnych szczeblach, w których współpracują inni wierni, większość z nich świeckich, zarówno mężczyzn jak i kobiet. Poza tym, wkład wiernych świeckich jest decydujący w organizacji formacyjnych przedsięwzięć Opus Dei.

10. Jak jest finansowane Opus Dei?

Pralatura Opus Dei finansuje się tak, jak diecezje czy inne pralatury, czyli przede wszystkim z darowizn jej wiernych i pozostałych osób, które pomagają jej ekonomicznie. Inicjatywy apostołskie promowane przez pralaturę w zakresie edukacji, zdrowia, promocji społecznej, itp. – co do których pralatura bierze na siebie jedynie odpowiedzialność za ich

chrześcijański charakter – są finansowane podobnie jak inne instytucje tego typu działające w każdym kraju.

11. Komu podlega prałat Opus Dei? Kto go mianuje?

Prałat² Opus Dei i sama prałatura zależą – jak wszystkie organizacje hierarchiczne Kościoła – od Stolicy Świętej, czyli od Papieża i organu, który pomaga mu w sprawach odnoszących się do diecezji i prałatur, czyli Kongregacji ds. Biskupów.

Prałat Opus Dei jest mianowany przez Papieża, po przejściu procesu wyłonienia jego osoby, jak jest to przewidziane w statutach prałatury. Statuty zakładają podjęcie decyzji przez jej wiernych – oni wskazują na najodpowiedniejszego ich zdaniem kapłana, członka Opus Dei. Ojciec Święty może później udzielić prałatowi sakramentu święceń biskupich, co choć nie jest konieczne, jest bardzo wskazane dla pełnienia jego hierarchicznej misji duszpasterskiej. Tak było z dwoma pierwszymi prałatami, Bp Álvaro del Portillo i Bp Javierem Echevarría.

12. Kto należy do prałatury: świeccy, czy tylko księża?

Zarówno jedni jak i drudzy należą w równy sposób do prałatury, w której, jak w całym Kościele i w każdej jego części, zachodzi równość pomiędzy wszystkimi wiernymi w aspekcie ich godności i powołania chrześcijańskiego; a zarazem jest zasadnicza różnica względem święceń kapłańskich. Ta różnica jest podstawą **organicznej współpracy między księżmi i świeckimi**, co do misji Kościoła. Pojmowanie prałatury jako instytucji złożonej jedynie z księży przeczyłoby zarówno rzeczywistości Opus Dei, jak i samej nowości i szczególnej roli prałatur. Taka wizja przyrównywałaby prałatury do stowarzyszeń księży do niej inkardynowanych. Takie instytucje są bardzo ważne w życiu Kościoła, ale w swej istocie różnią się od prałatur ze względu na ich charakter stowarzyszeniowy, przeznaczony jedynie dla księży.

Fenomen duszpasterski Opus Dei zawiera w sobie stowarzyszenie dla księży. Mowa tu o Stowarzyszeniu Kapłańskim Świętego Krzyża, nieodłączne od prałatury. W skład tego stowarzyszenia wchodzi kapłani prałatury jak i inni księża diecezjalni, którzy otrzymali powołanie do Opus Dei. Chodzi o wsparcie w ich powołaniu kapłańskim, bez tworzenia osobnej grupy, starając się, by ich posługa i praca na rzecz diecezji, czyli właściwego im miejsca służby w Kościele, były coraz płodniejsze, w pełnym i serdecznym posłuszeństwie

biskupowi diecezjalnemu, jedynej władzy kościelnej od której zależą, oraz w braterskiej jedności z pozostałymi kapłanami.

13. Jaka jest różnica pomiędzy zwykłym katolikiem, bardziej lub mniej praktykującym, a osobą z Opus Dei?

Nie ma żadnej, ponieważ osoba z Opus Dei jest zwykłym katolikiem, który wewnątrz swojego powołania chrześcijańskiego otrzymał szczególne powołanie, aby tworzyć część duchowej rodziny i starać się być lepszym chrześcijaninem, współpracując w misji Kościoła. To powołanie nie odróżnia go od pozostałych osób, ponieważ nie zakłada przeobrażenia jego życia w „eklezyjalne świadectwo” pójścia za Chrystusem, co jest charakterystyczne dla zakonników. **Świeckość jest czymś zasadniczym dla członków Opus Dei**, także dla tych żyjących w celibacie, który jest częścią ich powołania. Oczywiście, jeśli przez zwykłego katolika rozumielibyśmy kogoś, kogo życie nie jest szczególnie podporządkowane Panu Bogu i Kościołowi, wierni Opus Dei staraliby się ze wszystkich sił nie znaleźć w tej kategorii. Mało tego, czują się, że zostali wezwani do przypominania, że bezwarunkowe oddanie Chrystusowi jest częścią życia zwykłego chrześcijanina. Czynią to w sposób, który może wydać się zaskakujący dla kogoś, kto nie rozumie go z perspektywy w pełni chrześcijańskiej.

14. Cemu wymaga się szczególnego powołania, aby zostać członkiem Opus Dei?

Rzeczywiście wymóg posiadania powołania nie jest konieczną cechą prałatur personalnych, które mogą powstawać w bardzo różnych okolicznościach, zazwyczaj wynikające z miejsca w świecie. Wymaganie szczególnego powołania do prałatury jest możliwe, kiedy sama rzeczywistość kościelna zakłada szczególne powołanie, jak dzieje się w przypadku Opus Dei. Kościół uznaje i promuje coś, co pochodzi od Ducha Świętego, bez tego cała prałatura Opus Dei nie miałaby sensu istnienia.

15. Do czego zobowiązuje się osoba, która przylączy się do Opus Dei?

---

² W języku polskim słowo „prałat” jest używany jako tytuł honorowy (włoski Monsenior) i jako funkcja.

Inkorporacja, czyli włączenie się do prałatury Opus Dei, jest związana z osobistym powołaniem danego wiernego. Stąd inkorporacja zakłada zobowiązanie do przestrzegania tego, do czego odnosi się to powołanie. W swoich przejawach zewnętrznych zobowiązanie to jest widoczne jedynie na płaszczyźnie życia kościelnego tej osoby, bez wchodzenia nigdy w sprawy o charakterze doczesnym. **Chodzi więc o obowiązki, które odnoszą się do życia duchowego, do własnej formacji, do aktywnego uczestnictwa w działaniach apostolskich prowadzonych przez prałaturę.** Skoro chodzi więc o obszary, w których każdy wierny cieszy się wolnością wyboru tej czy innej drogi, zaangażowanie wobec prałatury jest w pełni do pogodzenia z obowiązkami wiernego wobec Kościoła powszechnego i Kościoła lokalnego, a także z pozostałymi obowiązkami, które w sposób naturalny lub z własnej woli zaciągnął. Przyłączenie do Opus Dei ma szczególnie na celu uzyskanie pomocy w wypełnianiu całości jego codziennych obowiązków, zarówno w Kościele jak i w społeczeństwie obywatelskim.

U niektórych wiernych to zobowiązanie zakłada również celibat apostolski i większą dyspozycyjność w służbie pracom apostolskim właściwym prałaturze.

16. Jakie są stosunki Opus Dei z diecezjami na poziomie instytucjonalnym? Czy Opus Dei w swojej pracy duszpasterskiej działa w zgodzie z zakonami i innymi organizacjami kościelnymi?

Życie prałatury wpisuje się w życie każdej diecezji, jako żywy członek. Dlatego prałatura jest w stałej relacji z diecezją i jej biskupem. Z punktu widzenia prawnego wymaga się zgody biskupa na rozpoczęcie stałej pracy prałatury w danej diecezji, jak i dla otwarcia nowych ośrodków. Najważniejszy jednak jest stały kontakt, który ułatwia pełne współdziałanie w życiu diecezjalnym i w zgodzie z duszpasterskimi celami biskupa diecezjalnego.

Prałatura Opus Dei pozostaje w jedności ze wszystkimi organizacjami kościelnymi obecnymi w diecezji. W zgodzie z autonomią przyznaną każdej z nich, życie diecezji przedstawia wielorakie okazje do spotkań i współpracy. Należy pamiętać, że Opus Dei nie stanowi odrębnej grupy w diecezji, i nie jest ani nie działa jako stowarzyszenie, dlatego jego członkowie mogą w sposób wolny uczestniczyć w stowarzyszeniach wiernych o charakterze świeckim.

17. Na czym zyskuje diecezja dzięki pracy wiernych Opus Dei?

O ile osoby z Opus Dei żyją zgodnie ze swoim powołaniem, ich praca i całe życie tworzą część **dobra duchowego i apostolskiego diecezji**, w której się rozwija. Jako cecha charyzmatu Opus Dei, wkład wiernych w życie diecezji – co można też powiedzieć o wkładzie ogromnej większości katolików – rozgrywa się w życiu świeckim, czyli w środowisku rodzinnym, kulturalnym, ekonomicznym, politycznym, itp., w którym osoby z Opus Dei, ciesząc się tą samą wolnością i autonomią, jak wszystkie inne osoby, starają się żyć prawdziwie według Ewangelii, a więc służąc innym dla Boga.

©2007, **Biuro Informacyjne Opus Dei w Internecie.**